

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик
куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил сентябр

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚУМИТАСИ, БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ — Баҳоси эркин нарҳда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ» ЖАМОАТЧИЛИК МАРКАЗИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ВА САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Жамиятда юксак маънавий фазилатларни камол топтириш, миллий мафқурани шакллантириш, ёшларни бой маданий меросимиз, тарихий аъёнларимизга, умуминсоний қадриятларга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш мамлакатимизда амалга оширилаётган барча ислохотларнинг ҳал қилувчи омилidir.

Одамларнинг ўзликларини чуқур англашини, мустақилликнинг қадрини тобора теран тушунишини, миллий тафаккурнинг кенгайиши ва такомиллашувини, тарихий ҳурилик, мустақиллик руҳининг уйғонишини таъминлаш маънавият соҳасидаги сиёсатимизнинг асосий мақсадига айланиши лозим. Аммо ҳануз жойларда маънавиятнинг моҳиятини, унинг олға силжишимиз, фаровон жамиятга тезроқ етишишимиздаги кимматини чуқур идрок этмаслик ҳоллари мавжуд.

Айрим катта-кичик раҳбарлар эски мустабиллик, зўравонлик мафқурасининг сарқитларидан ҳалигача қутула олмади, бу борада кенчириб бўлмайдиган оқсоқлик қилиб маънавиятнинг асл моҳиятини тушуниб етмаслик туфайли унга иккинчи даражали иш сифатида қарамоқдалар. Маънавий-маърифий ишларга бўлган бундай эътиборсизлик келажаги буюк демократик, озод давлат куришдек эзгу мақсадимиз рўёби учун мутлақо зиддир.

Маънавият соҳасида олиб бораётган ишларимизни янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш мақсадида:

1. Маънавий-маърифий ислохотлар давлат сиёсатининг асосий, устувор йўналиши деб ҳисоблансин.

Жойларда маънавият билан боғлиқ ишларнинг амалга оширилиши учун бутун масъулият шахсан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари, республикамиздаги барча вазирликлар, идоралар, ташкилотлар биринчи раҳбарларининг зиммасига юклансин.

Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг жойлардаги бўлимлари ишини янада яхшилаш мақсадида ҳокимликлар уларни икки ой муддат ичида тегишли бино, замонавий жиҳозлар, транспорт ва техника воситалари билан таъминласинлар.

2. Ёшларимиз онгига она-Ватанга, буюк аجدодларимиз мероси ва халқимизнинг бугунги мисли кўрилмаган бунёдкорлик ишларига юксак эҳтиром туйғуларини сингдириш мақсадида уларни дунёни ҳайратга солган қадимий ёдгорликлар ва мустақиллик даврида бунёд этилган улкан иншоотлар, маърифат масканлари, юртимизнинг гўзал табияти билан мунтазам таништириб бориш учун махсус таништирув саёҳатлари ташкил этиш барча ҳокимлар зиммасига юклатилсин.

Бу мақсадда ҳокимликлар ва «Маънавият ва маърифат» маркази, Маданият ишлари вазирлиги, «Ўзбектуризм» миллий компанияси, «Қамолот» ёшлар жамғармаси тегишли тавсияларни 2 ой муддат ичида ишлаб чиқсин ва амалга оширишга киришсин.

3. Республика «Маънавият ва маърифат» маркази, унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлимларини истиқлол ғояларини, миллий қадриятларни теран англайдиган, фидойи, ташкилотчи, ташаббускор ходимлар билан мустаҳкамлаш учун уларнинг раҳбарлари

шу йилнинг охирига қадар қайта синовдан ўтказилсин.

4. Белгилан қўйилсинки, ҳудудий бўлимлар раҳбарлари тегишли ҳокимликлар тавсиясига биноан «Маънавият ва маърифат» маркази томонидан тайинлансин.

5. Ёш авлодни буюк аъёнларимизга, юксак маънавий қадриятларимизга содиқлик ва порлоқ келажақ эгалари эканликларига қатъий ишонч руҳида тарбиялаш мақсадида 1997 йилдан бошлаб 1 октябрь «Ўқитувчилар ва мураббийлар» куни деб эълон қилинсин ҳамда дам олиш куни ҳисоблансин.

Бу байрамда ўтказиладиган барча тадбирлар ўқитувчилар, мураббийлар, тарбиячилар, умуман, болалар билан ишлашга, уларнинг соғлигини ҳимоялашга, жисмонан ва руҳан соғлом камол топтиришга ўз ҳаётини бахшида этган инсонларни улуғлашга бағишлансин.

Вазирлар Маҳкамаси бу борада тегишли тақлифни Олий Мажлисга киритсин.

6. Республика «Маънавият ва маърифат» маркази нашри «Тафаккур» журналининг жойларда кенг ёйиш учун маҳаллий ҳокимликлар унинг обунасида ҳар томонлама ёрдам кўрсатсинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат матбуот қўмитаси марказининг «Маънавият» нашриётини ташкил этиш, бу нашриётнинг ва «Тафаккур» журналининг муаллифлик қалам ҳақи микдорларини амалдайдиган ошириш масаласини кўриб чиқсин ва ҳал этсин.

8. Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази, унинг жойлардаги бўлимлари, ҳўжалик ҳисобидаги қорхоналари ҳамда «Тафаккур» журнали ни-

зомида кўрсатилган мақсадлар ва вазифаларга қатъий мос келадиган фаолият йўналишлари бўйича барча турдаги солиқлардан беш йил муддатга озод этилсин.

9. Тошкент шаҳар ҳокими зиммасига икки ой муддатда марказнинг асосий бизнесини миллий услубда таъмирлаш ва замонавий жиҳозлаш юклатилсин.

10. Молия вазирлиги марказга махсус аудио, видео, фото ва бошқа зарур техник ускуналар харид қилиш учун кенгли микдорда маблағ ажратсин.

11. Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази қошида «Олтин мерос» халқаро хайрия жамғармаси тузилганлиги эътиборга олинсин.

Ушбу Фармонда марказга берилаётган имтиёзлар унинг «Олтин мерос» жамғармасига ҳам тааллуқли эканлиги белгилан қўйилсин.

Вазирлар Маҳкамаси жамғармани қўллаб-қувватлаш тўғрисида тегишли қарор қабул қилсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига зарур ўзгаришлар киритиш тўғрисидаги тақлифларни ишлаб чиқсин.

13. Оммавий ахборот воситаларига «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази, унинг «Олтин мерос» жамғармаси фаолиятини кенг ёритиш, доимий махсус рўнқлар очиш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Телерадиокорпорацияси марказ билан ҳамкорликда махсус «Маънавият ва маърифат» ижодий гуруҳини ташкил қилсин, мунтазам кўрсатувлар ва эшиттиришларни йўлга қўйсин.

14. Мазкур масалаларни амалга ошириш учун тегишли идоралар вакиллари-дан иборат махсус ишчи гуруҳи ташкил этилганлиги эътиборга олинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И.КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 9 сентябр

Содиқ Маҳкамов олган сурат

«ОИЛА КОНЦЕПЦИЯСИ» ЯРАТИЛАДИ

Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раёсатининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни Бош ва-

зир уринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Фуломова бошқариб борди. Унда қўмитага

1996 йилнинг биринчи ярим йиллигида келиб тушган ариза ва шикоятлар таҳлил этилди, «Аёллар ахборот маркази» ҳамда «Ижодкор аёллар» уюшмасининг ахбороти тингланди.

Хотин-қизлар қўмитаси қошида «Оилани мувофиқлаштириш кенгаши» тузилиб, унинг аъзолари тасдиқланди. Кенгаш зиммасига «Ои-

ла концепцияси»ни ишлаб чиқиш топширилди. Шунингдек, раёсат йиғилишида Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси қошида «Бунёдкор аёл» жамғармасини ташкил этиш ҳақидаги масала ҳам муҳокама этилди.

Қуриб чиқилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз

АКЦИЯ
ИҚТИСОД
ТАЯНЧИ!

MILLIY INVESTICIYA FONDI

Тел: 363084

Тел: 343176

Факс: 343176

Саховат

ЁДДА ҚОЛАРЛИ ШОДИЁНА

Тошкент шаҳар ҳокимияти ҳамда «Меҳр-шафқат ва саломатлик» жамғармасининг ташаббуси билан «Наврўз» тантаналар мажмуасида «Мустақиллик кунига — мустақил оила» номли кеча ўтказилди. Улар шу кун кам таъминланган, кўп болали оилаларнинг фарзандлари бўлган ушбу жуфт келин-куёвнинг никоҳ тўйига бош-қош бўлишди. Ушбу шодиёна кун ёшларнинг хотирасида, қалбида бир умр муҳрланиб қолиш учун ташкилотчилар бор кучла-

рини сарфладилар.

Келин-куёвлар Соҳибқирон бобомиз Амир Темур ва дунёни қалами билан забт этган буюк шоир Алишер Навоий ҳайкаллари пойига гуллар қуйишди.

Таниқли артистлар, эстрада ғуруҳлари ва сўз усталарининг чиқишлари даврага алоҳида файз ва шуқу бахш этди. Келин-куёвларга ҳомийлар томонидан тайёрланган гилам, қандил, сервис каби қимматбаҳо совғалар топширилди. Республика санаторий ва курортлар бирлашмаси, «Шаштранс», «Газмол» ҳиссасдорлик жамиятлари, «Венус Америкэн ЛТД», «Бешёғоч» фирмалари ва бошқа, жами ун беш дан ортиқ, корхона ва фирмалар, жамоат ташкилотлари ушбу саховатли ишга бош қушдилар.

Тантанада Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи муовини

Р. Файзуллаев, шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Ф. Абдурахимовалар иштирок этишди. Улар оила қурган ёшларни ҳаётларидаги шундай унутилмас кун билан қутлаб, мустақил республикамизнинг муносиб, намунали оилалари бўлишларини тилашди.

Суратларда: «Мустақиллик кунига — мустақил оила» тантанасидан лавҳалар.

Ўз мухбиримиз тайёрлади

«Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармасининг вилоятлардаги бўлими томонидан аҳоли ўртасида тиббий куриқлар, санитария-гигиенага оид суҳбатлар мунтазам ўтказиб турилмоқда. Бунда замонавий «Амбуланс» машиналари жуда қўл келаяпти.

Жумладан, жамғарманинг Самарқанд вилояти бўлими врачлари шу йилнинг июн-июл ойларида 1195 кишини, асосан аёллар, болалар ва ўсмирларни тиббий куриқдан ўтказишди. Аёллар орасида камқонлик ҳамда бир қатор гинекологик касалликлар, болалар ва ўсмирлар ўртасида эса ривожланишдан орқада қолиш, юрак-қон томир, юқумли анемия каби касалликлар нисбатан кўплиги аниқланди. Уларга шифохона ва амбулаторияларда даволаш учун йўлланмалар берилди, камҳарж оилаларга бепул дори-дармонлар тарқатилди. Ушбу куриқ ва аҳоли ўртасида ўтказилган суҳбатларда айрим нохуш ҳолатлар ҳам аниқланди. Жумладан, одамлар «Тез ёрдам» бўлиmlарига кўнғироқ қилишганда баъзан ё бензин йўқлигини, ё машина бузуқлигини баҳона қилишади. Шунинг оқибатида, биргина Пахтачи туманида кейинги ойлarda 40 нафар аёлнинг уйда кузи ёриган. Бу эса болани-

нг ҳам, онанинг ҳам соғлиғига салбий таъсир этмай қолмайди, албатта.

Умуман, кейинги икки ой ичида жамғарманинг вилоят бўлими томонидан юқорида айтиб ўтилган тадбирлар учун 45 минг сум сарфланди.

Фаргона вилоятида ҳам аҳолини, айниқса қишлоқ

мамнун бўлаётганлигини «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси Марказий Кенгашига, газетамиз тахририятига келаяётган қўлаб хатлар ҳам исботлаб турибди. Қуйида ана шундай мактубларнинг айримлари билан танишасиз.

«Хурматли юртбошимиз Исом Каримов мустақиллигимизнинг дастлабки қўлларидан оналар ва болалар са-

ширалар келиб, қишлоғимиз аёлларини текширувдан ўтказишди. Касалманд аёллар ва болаларга бепул дори-дармонлар, кийим-кечаклар тарқатишди, лозим бўлганларига нуфузли касалхона ва санаторийларда даволаниш учун йўлланмалар ҳам берилди.

Бизга курсатилаётган бундай ғамхўрлик ва имтиёзлар учун Президентимиздан ва «Соғлом авлод учун» жамғармасидан бениҳоя миннатдоримиз. Шундай хайрли ишлар давомли бўлишини тилаб, барча оналар номидан».

Д. РАҲИМОВА, С. ТУРҒУНОВА,
М. ЮСУПОВА ва бошқалар
(жами 74 имзо)

«Яқинда бизнинг туманимизга «Соғлом авлод учун» жамғармасининг Тошкент вилоят бўлимига қарашли «Амбуланс» машинаси ташриф буюриб, ёш болани, ҳо-

«АМБУЛАНС»ЛАР ҲАРАКАТДА

аҳолисини «Амбуланс» куриқдан ўтказиш борасида бир қатор ибратли ишлар қилинаёпти. Июн-август ойлари мобайнида 2 мингдан зиёд аёллар, болалар ҳамда ўсмирлар текширилди. Шулардан 1,5 мингга яқинида турли касалликлар аниқланиб, уларга даволаниш учун йўлланмалар берилди. 392 нафар иқтисодий ночор оилага текин дори-дармонлар, 300 нафарига эса санитария-гигиена жиҳозлари тарқатилди. Ушбу тадбирлар учун жами 43 минг сумликдан зиёд рақам маблағ сарфланди.

«Амбуланс»ларнинг ишидан республикамиз аҳолиси

ломатлиги, соғлом авлод тарбияси масалаларига жиддий эътибор билан қараб келаяптилар. «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси ҳам ана шу эзгу ниятлар йўлида ташкил этилган эди.

Жамғарманинг Тошкент вилоят бўлими амалга ошираётган ибратли ишлардан Пискент тумани, хусусан биз истиқомат қиладиган Муротали қишлоғи аҳолиси ҳам бебаҳра қўлаётгани йўқ. Хусусан, ўтган ойда жамғарманинг «Амбуланс» номли тез ёрдам маши-на-си-да врач ва ҳам-

Сурхон томонларда ЭЛ ДУОСИНИ ОЛГАН ШИФОХОНА

Ўтган якшанба кун Термиз шаҳридаги «Шифокор» хусусий шифохонаси кўпнинг дуосини олишга мушарраф бўлди. Ба-шорат Ҳамроева бош ҳақимлик қилаётган ушбу маскан шифокорлари 22 нафар ўғлонни суннат қилишди ва 19 нафар жажжи қизалоқнинг қўлоғини сирга тақиш учун тешишди. Шу кун шифохона ҳовлисида дошқозон қайнаб турди, бадий ҳаваскорлик дастаси аъзолари қуй-қўшқилар билан болакайлар, ота-оналарга қувонч бағишлади. Шифохона томонидан болаларнинг ҳар бирига совға-саломлар, кийим-кечаклар ҳадя қилинди.

ШЎРЧИДА ТЎЙЛАР БЎЛДИ

Туман марказидаги Маданият ва истироҳат боғида жойлашган «Ғалабанинг 50 йиллиги» қариялар чойхонаси уззу-кун қўша-қўша тўйларга манзил бўлди. Шу кун 16 жуфт келин-куёвнинг никоҳ ва 20 нафар боланинг хатна тўйлари ўтказилди. Бу тўйларга туман ҳокимияти бош-қош бўлди, «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамда «Камолот» жамғармасининг туман бўлиmlари ҳомийлик қилишди. Суннат бўлган болаларга бошдан-оёқ кийим-кечаклар ҳадя этилди. Шунингдек, никоҳланган ва хатна қилинганларнинг ҳар бири учун омонат дафтарчалар очилиб, уларга минг сўмдан пул ҳам ўтказилди.

Хуллас, юзлаб одамлар, қариндош-уруғлар иштирокида бўлиб ўтган қўша-қўша тўй ҳамманинг ёдида қоладиган бўлди. Туман ҳокими Эшболта Шерматов тўй бўлганларнинг барчасига эсон-омонлик, туғанмас бахту иқбол тилади.

Маҳмуд АБУЛҒАЙЗ,
Сурхондарё вилояти

миладор, туғиш ёшидаги аёлларни, қизларни тиббий куриқдан ўтказишди. Касали аниқланганларга шифохоналарга йўлланмалар беришди, тегишли дори-дармонларни ҳам бепул тарқатишди. Биз жамғарма врачлари ва ҳамшираларининг, барча фаолларининг ана шу ишларидан жуда хурсандимиз. Улар бундан кейин ҳам тез-тез туманимизга келиб, одамларимизнинг соғ-омон бўлишларига ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб умид қиламиз.

М. ЖОНЖИГОВА, А.
ҚАҲҲОРОВА ва бошқалар
(жами 27 имзо), Бўқа тумани

Оламда ган кўн

АНА ЗАРБА-Ю, МАНА ЗАРБА

Нью-Йоркдаги спорт майдончаларидан бирида бейсбол уйнаб ўтирган болаларнинг ёнига руҳоний Калистрат Феррито келиб, «хоҳлайсизларми, тўпни қанақа уриш кераклигини курсатаман?» деди. Сўнг ташлаб берилган тўпни шунақанги зарб билан урдики, у салкам бир километр нарига бориб тушди.

ТАФАККУР

«Бу — фикрлаш ва мушоҳада қобиляти, — дея таъкидлайдилар. Он Ҳазрат тафаккурга таъриф бериб. — Қувваи ҳофизаси кучли инсон ҳар қандай мушкул мушкулотни осон қилиш йўлини топа олади». Айни таърифда буюк бобокалонимиз илоҳий неъмат бўлган инсон руҳияти — маънавиятининг уч таркибий қисмидан иккитасини, яъни ақл ва ирода фаолияти билан боғлиқ тафаккур-мулоҳаза, эс-хотира, хулоса-ҳукм ва азму қарор сингари инсон руҳиятида кечадиган жараёнларни назарда тутганлар. Мазкур жараёнлар ботиний бўлганидан фақат нутқ, тил, суз ва ё ёзув орқали бошқаларга ҳам аёнлашадиган амалий ҳатти-ҳаракат воситасида воқеликка айланади.

Ақл аслини олганда инсон олдидан қундаланг бўлган турли туман ҳаётий масала — жумбоқларни ҳал этиш қуроли, бамисоли уткир бир пичоқдай гап. Бу қуролни яхши ёки ёмон, савоб ва ё гуноҳ, хайрли ёхуд шарр ишларга қўллаш эса инсон руҳиятининг учинчи қисми — унсурига — ҳар бир кишининг кунглига, анаданинг иймон-эътиқоди-га боғлиқ бўлади. Ҳазрати Соҳибқирон аввал бошданок исломий муҳитда тарбия топиб, иймони бутун мўмин-мусулмон бўлиб вояга етганликлари тўғрисида умрлари бўйи бу уткир қуролни шариатга хилоф тарзда ишлатишдан уларини ҳақиқат қаттиқ тийганлар.

Индаллосини айтганда, «Темур тузуқлари»нинг қоқ ярмини ташкил этган ва «Тадбирлар ва кенгашлар» деб номланган биринчи мақоласи турли ҳажмдаги уттиз битта фасл-бўлимлардан иборатдир. Уларнинг ҳар бирида Ҳазрат Соҳибқироннинг мугуллар истибдодидан қутулиш ва ўз мустақил давлатларини кураш жараёнида амалга оширган катта юз кичик, узун-қисқа ҳарбий юришларидан олдин ўз-ўзлари билан ҳамда ўз маслаҳатдошлари, амиру умарлар, оқил кишилар билан ўтказган турли кенгашу машваратлари, қўллаган хилма-хил тадбир чоралари лунда-лунда баён этилади.

«Тузуқлар»нинг иккинчи мақоласида эса Ҳазрат Соҳибқироннинг узок йиллар мобайнида олиб борган қонли ва қонсиз курашлари, саркардалик маҳоратлари, дусту душман билан мурося мадора қила билиш санъатлари, энг муҳими, куч адоватда эмас, балки адолат

да эканига қаттиқ ишончлари, ҳар бир мамлакатда адолат эшигини ланг очиб, зулму ситам йўлини туса билганлари, бағри кенгликлари, жумардлийларига, кечиримлиликлари, саховат пешаликлари, кечу гина сақламасликлари, раиятпарварликлари сингари кўпдан кўп хислати фазилатлари тўғрисида уч икким мамлакатларидан 27 та подшоҳликни бирлаштирган буюк салтанатни қандай қонун-қоидаларга суяниб, қандай усуллари расм-русмларни қўллаб бошқариш кераклигига оид ва йигирма фасл-бўлимлардан таркиб тошган қатор тузуқлардан иборат амал дастури ҳақида суз юритилади.

Салтанат ишларини юритишда буюк бобокалонимиз етти пирларидан бири — Зайниддин Абулбакр Тойбоди панду насихатларини инobatга олиб, турт насага қаттиқ амал қилган эканлар: биринчиси, ҳар бир ишни ҳақиқат кенгашиб, ҳеч бўлмаганда ўзлари билан ўзлари кенгашиб қилган эканлар; иккинчиси, маслаҳату машваратга мурожаат этарканлар; учин-

деб давом этадилар Он Ҳазрат, — гарчи ишнинг қандай якунланиши тақдир пардаси ортида яширин бўлса ҳам, ақли расо ва хушёр кишилардан кенгашу тадбир истаб, фикрларини билмоқ лозимдир. Ҳар вақт кенгашчилар йиғилиб, мажлис очилар экан, яхши-ёмондан, фойда-зиёндан, олдимиздагиларни қилиш-қилмасликдан суз очиб, улардан фикр сўрардим. Буларнинг сузини эшитгач, ишнинг ҳар икки томонини мулоҳаза қилиб, фойда-зиёнларни кунглига келтирдим. Айниқса, ул ишнинг хатарли томонларига кўпроқ эътибор берардим. Агар икки хатарлик (ёки) бир хатарлик ишларни қилишга тўғри келгудек бўлса, икковидан баробар қутулиш чораси топилмагач, бир хатарлигини ихтиёр этардим». Тўғлуқ Темурхонга қарши исён кутарилганда Ҳазрати Соҳибқироннинг унга берган маслаҳатларига қўра иш юритиб, у исёнчилар устидан галаба қилганини мисол қилиб келтирадилар Он Ҳазрат. «Лекин, — дея қўшимча қиладилар ул Зот ўз «Тузуқла-

васият этиб кетганлар. «Биринчиси — давлат ва салтанатимга боғлаган меъни биринчи тузугим, — дея марҳамат қиладилар Он Ҳазрат ўз «Тузуқлари»да, — Тангри Таолонинг дини Муҳаммад Мустафонинг шариатига дунёда ривож бердим. Ҳар ерда ва ҳар вақт ислом динини қувватладим.

Иккинчиси шуқлим, ун икки табақа ва тоифадаги кишилар билан мамлакатларни забт этдим, уларни идора қилдим. Давлат салтанат устунларини ана ўшалар билан қувватлаб, мажлисларини шулар билан зийнатладим. Давлат ва салтанатимдаги ишларимнинг барини кенгаш билан юргизиб, уни битаришда тўғри тадбир қўладим. Бир ишга киришмай туриб, ундан қандай қутулиш чиқиш йўларини мулжаллаб қўяр эдим. Уни тўғри тадбир, қатъий жазм, чинлик-чидамлилик курсатиб, эҳтиёткорлик билан, узоқни қўриб, ортини ўйлаган ҳолда охирига етказардим». Шу тариқа Ҳазрати Соҳибқирон ўз фаолиятларида амал қилган ҳамма тузуқларини ҳамда адолату инсоф билан салтанат юритишнинг турли-туман масалаларига оид қонун-қоидалар, курсатмаю-тавсиялар, тадбир чораларни қисқа-қисқа баён этиб келиб, суғи бевосита уғит-насихатларга ўтадилар:

«Султон ҳар насада адолатпеша ул-сун, қошида инсофи, адолатли вазирлар сақласин, токи подшоҳ зулм қилгудек бўлса, одил вазир унинг чорасини топсин. Агар вазир золим бўлса, қўл вақт ўтмай салтанат уйи қўлайди». Хуллас, «Темур тузуқлари»да ҳаётнинг турли жабҳаларида Ҳазрат Соҳибқирон қай тариқа тафаккур юритганликлари, те-мурона тафаккурнинг бениҳоя сержи-лоу теранлиги, куч-қудратда жушқинлиги, те-мурона ироданинг чунгу мақса-джулиги узининг ёрқин тажассумини топган.

(Давоми кейинги сонда)

Мисён Солиқ РАББОНИЙ

СОҲИБҚИРОН ҲАЗРАТЛАРИНИНГ ПУРҚУДРАТ БЕШ ТАЯНЧЛАРИ:

АЛЛОҲ... ТАФАККУР... ҚИЛИЧ... ИЙМОН... КИТОБ

чиси, қатъий бир қарорга келиш, тадбиркорлик ва хушёрлик йўлини тутарканлар; туртинчиси, олдиндан эҳтиёткорлик чораларини қўриб қўярганлар.

«Тажрибамда қўрилганки, — деб марҳамат қиладилар Он Ҳазрат ўз «Тузуқлари»да, — ишбилармон, мардлик ва шижоат соҳиби, аъми қатъий, тадбиркор ва хушёр бир киши, минг-минглаб тадбирсиз, лоқайд кишилардан яхшидир... Мен яна тажрибамда кўрдимки, ганим лашкарларини енгил қўшиннинг қўлиги билан эмас, мағлуб бўлиш эса сипоҳининг камлигидан бўлмайди. Балки голиб бўлмоқлик (Тангрининг) мадади ва банданинг тадбири биландир». Кейин Қарши қалъаси учун олиб борилган жангда Ҳазрат Соҳибқирон уларининг икки юз қирқ уч киши билан кенгашган ҳолда душмanning ун икки минг отлик аскар устидан алақибат голиб чиққанларини мисол қилиб келтирадилар.

«Яна менинг тажрибамдан ўтмишки, —

ри»да, — бирон ишни қилмоқчи бўлсам, кенгашиб олиб, кейин Қуръонда фол очардим ва Қуръон ҳукми билан иш қилур эдим».

Ҳазрати Соҳибқироннинг эътироф этишларига қўра, бобокалонимиз ўз олам-гирлик фаолиятларида пирлари Абулбакр Тойбодий уғит насихатларидан келиб чиқиб, ун икки нарсани ўзларига шиор қилиб олган ва салтанат мартабасига эришган эканлар. Айни шу ун икки нарсани ердаими мамлакатларни забт этиб, салтанатларини бошқарган эканлар, те-мурийзодаларга ҳам ўз фаолиятларида ана шу тузуқларга амал қилишни

(Давоми. Боши ўтган сонларда)
Туртинчи фасл. Фақр ва унинг одобу арқони ҳақида.

Билгилким, фақр валилик қонидан топиладиган гавҳар ва хидоят осмонидан чақнаган ахтар (юлдуз)дир.

Агар фақрнинг аломати нечта деб сўрасалар, учта деб айт: биринчиси — меҳрида қўёш каби бўлиш, зеро қўёш ҳақида беминнат нур сочади, ҳеч кимни ўз нуридан баҳрасиз қолдирмайди. Иккинчиси — ер каби тавозуъли бўлиш, зеро ерга оёқ қўйган ҳар бир одам яхши-ёмон ҳақида уйлайди ва ўз мақомидан силжймайди. Учунчиси — булут каби сербарақа, саховатли бўлиш, зеро булут ҳулу

қуруққа барабар раҳмат ёмирини ёғдиради ва гурис-тон билан гулистонни ажратиб утирмайди.

Агар фақрнинг мақомоти нечта, деб сўрасалар, жавоб бериб айтким, фақрнинг мақомоти турт юзга етади, аммо уни қирқтага келтирганлар ва уни яна ҳам ихчамлаб, (маъносини), қуйидаги турт мақомда жамлаганлар: биринчи — хизмат, иккинчи — иззат, учинчи — нафс ҳавосини тарқ этмоқ ва туртинчи — таслим, яъни пир ирода-дасига итоат ва таввақулга така этмоқ.

Агар фақр йўлининг озукаси нечта, деб сўрасалар, унта деб айтгин:

аввал ҳилм (юмшоқлик) иккинчи — ҳаё, учинчи — адл, туртинчи — зоҳирий поклик, бешинчи ботиний поклик, олтинчи — жавонмардлик, еттинчи — сирни беркитиш, саккизинчи — таваккул, тўққизинчи — мададкорлик, унинчи — ихтиёр (ихтиёрни

Хусайн Воиз КОШИФИЙ

ФУТУВВАТНОМАИ СУЛТОНИЙ

Футувватнинг манбаи, моҳияти, тариқат ва одоб ҳамда унинг рукнлари ҳақида

пирга топшириш). Агар фақр эшигининг калити қайси деб сўрасалар, тавба деб айт, чунки киши тавба қилмагунча фақр эшиги унга очилмайди. Агар тавбанинг рукнлари нечта деб сўрасалар, учта деб айт, биринчиси — тилда истиғфор этиш, яъни гуноҳларини кечиртиш сураб Аллоҳга муножот қилиш. Иккинчиси — кунглида пушаймонликни

ҳис этиш, учинчиси — ҳеч қачон гуноҳ қилмаслик, гуноҳ ишга қўл урмаслик қатъий аҳд қилиш (онт ичиш). Агар фақрга қайси йўлдан кирдин, деб сўрасалар, ниёз (талаб, эҳтиёж)

йўлидан деб жавоб бер. Агар йўлдошинг ким эди, деб сўрасалар, сидқ ва эътиқод эди, деб айтгин. Агар сидқ ва эътиқоднинг боши (асоси, нима эди, деб сўрасалар, дарвешлар муҳаббат эди, деб айтгин. Агар фақр нима билан ниҳоясига етади, деб сўрасалар, яхши хулқ билан деб айт. Негаки, яхши хулқи бор одамда фақр учун керакли бошқа сифатлар ҳам бўлади. Улуғлар

шу маънода фақр рукнлари қамолоти учун керакли сифатлар киши хулқидадир деганлар. Чунки (яхши) хулқ бор жойда илмнинг ҳам бўлиши талаб қилинади. Илм бор жойда эса хилм — юмшоқ кунгил) бўлмоғи лозимдир ва қаердаким илм бўлса, у ерда зуҳд (илҳез) бўлади...

Агар «дарвеш» сузининг ҳарфлари нима маънони билдиради, деб сўрасалар айтгилким, шайх Қосим Анвор буни қуйидагича шарҳ этган: — Д — дард билан ёниш далили. Р — ривдан сақланиш тимсоли. В — видъ, яъни тангри таолодан ўзга нарсалар билан видолашиш. И — ишқ йўлида яқдил ва собиту содиқ бўлиш. Ш — шукр этмоқ ва шиқоят қилмаслик.

(Давоми бор)

Оламда ган кўн

ЗИЁРАТ

Бундан олти йил аввал «WWN» газетаси АҚШнинг собиқ Президенти Жон Кеннеди 1963 йилги суиқасдан омон қолгани ва шу вақтгача Европада яшаётгани ҳақида ёзган эди. Яқинда ана шу газета яна бир хабарни тарқатди. Ғуё 77 ёшли Кеннеди махфий равишда АҚШдаги Арлингтон миллий қабристонига хотини Жаклин Онасиснинг қабрини зиёрат қилгани келган эмиш.

Ушбу воқеанинг бўлиб ўтганига бир йилдан ошди. Узоқ мулоҳазалардан сўнг бошқаларга ибрат булар, деган ниятда қозғога туширдик.

Оила бошлиғи — фан номзоди, доцент. Қиз кунларгача ўзи ишлайдиган олийгоҳга ректор бўлишни истаб юрарди. Она — мактабда бошлангич синф ўқитувчиси. Учта ўғил ва битта битта «тилаб олган» қизлари бор. Шу қизларига совчиларни кўп кутишди. Қиз узатганларга бахиллик қилишди. Кечикиброқ бўлса-да, харидор топилиди, қиз узатиладиган бўлди. Узатишди ҳам.

Туй утиши билан ҳар хил миш-миш гап тарқалди. Онасининг шармандаларча туполонлари туйфайли миш-миш гапларни эшитган ҳам эшитди, эшитмаган ҳам. Эмишки, жума кун тугилган қизларнинг соғлиғи йўқ булармиш. (Ажаб!) Бу гапларни эшитмаганлар бир ҳафтадан кейин келиннинг гарнитура моллари иккита юк машинасида тусатдан қайтиб келганининг гувоҳи бўлишди. Кўп қаватли уйнинг ҳовлисига кўвнинг ўзи билан беш-олти уртоклари молни туширганлариди, ҳамма ҳанг-манг бўлиб қолди. Шу пайтдан бошлаб қўшнилари тинчи йўқолди.

Қизнинг онаси ўта шаддод, тақаббур аёл бўлиб, қўрқоқ олдин мушт кутаради, деганларидек, янга бўлганларни айблай кетди. Гўёки, улар тўйнинг иккинчи кунини кўёв билан келинни шоширган эмишлар. Қўда томон ҳам ёмон одамлар эмиш. Таваб, ким билан қўда бўлаётганларини ўша пайт сўраб-суриштириб, лойиқ бўлса, туй бошласалар бўлмасмиди?

Қудалар келганда, кўёв бечора қизнинг қилиқларию, беадаб ҳаракатларини келиннинг акаси би-

улантиргач, келинларига буюрадиган бўлган. Қизи эса ҳеч нарса қилишни истамаган, тантиқларча чўзилиб ётган, нима билан машғул бўлаётгани ҳеч кимни қизиқтирмаган. Оқибатда, қиз шахвоний мавзудаги турли-туман китоблардан «сабоқ» олган. Бу уринда бир қўшни аёлнинг айтган фикри ўринлидир: «Бундан чиқди, қиз бола китобга ёпишиб олиб ўқийдиган бўлса, қандай китоблиги, нима ҳақида ўқийдиганлиги би-

лишиди.

Болани дунёга келтириш дўзахий азоблар билан баробар иш. Уни муносиб тарбиялаб вояга етказиш ундамда мушкул. Қизнинг ота-онаси эса бунини тушуниб етмадилар, оромлари йўқолишини истамай, бепарво юрдилар. Улар фақат фарзанднинг дунёга келишида бир воситачи вазифасини бажардилар, холос.

Эркин ИБРОХИМОВ

Турмуш чорраҳаларида

БЕҲАЁЛИК

лан келинойисига батафсил гапириб беришга мажбур бўлган.

Ана шу сабаб билан тўйдан икки ёки уч кундан кейин кўёв келинни уйидан ҳайдаган.

Айтишларича, бошлангич синф ўқувчиларининг қўлига стул қўтариб, бурчакка қўйиб жазолайдиган, болаларнинг бошига урадиган ўқитувчи ўз қизини ҳеч нарсага ўргатмаган. Уй йиғиштириш, супуриш-сидириш ишларини аввал ўзи қилган, ўғилларини

лан қизиқиб туриш керак эканда». Қизнинг ота-онаси эса қизиқишмади. Мулоҳаза қилиб, нега фарзандимиз бундай усди, деб изтироб чекиб қийналишмади. Аксинча, улар барча айбни қўшниларга, келин янгаларга тўнкаш билан ўзларини оппоқ қилиб курсатмоқчи бу-

ОТ ЕТАКЛАГАН МЕҲМОН

23 ёшли Уктам Солиев деган йигит асли қўшни Тожикистон республикасининг Турсунзода шаҳрида яшайди. Меҳмонга боришга ажойиб ишқибозлиги бор-у... Хуллас, кўнларнинг бирида у Сурхондарёга меҳмон бўлиб келади ва қайтишда Вандихон туманидаги «Пахтакор» жамоа хужалиғи аъзоси Бобоқул Исмоилнинг қирда боғлиқ турган от ва тойчоғини қозигидан ечиб, етаклаганча катта йўлга тушади. Аммо осонликча улоққа эга бўлишни орзу қилган бу «чавандоз» йигит қонун ҳимоячилари томонидан қўлга олинди.

ТУНГИ «ЧЎПОНЛАР»

Икки-дуст Исмоил Маҳмудов ва Тўлқин Жабборовлар туннинг алламаҳалида «адашиб» Олтинсой туманидаги Бобур номли жамоа хужалиғида яшовчи Урол Менгтошевнинг қўйлари қамалган қўрага қадам ранжида қилишди. Ҳе йўқ, бе йўқ, шов-возлар қўрадаги 13 бош қўй-қўзини олдиларига солганча аллақайларга равона бўлишди. Зудлик билан олиб борилган қидирув ишлари натижасида бу тунги «чўпонлар» қўлга тушди.

Ўз муҳбиримиз УЛФАТЧИЛИК КЕЛТИРГАН КУЛФАТ

Шу йилнинг 29 мартда 3 гидрометаллургия заводи шехларидан бирида бир гуруҳ электриклар навбатдаги аттестация учун имтиҳон топширдилар. Сўнгра улар бу тарихий воқеани нишонлашга қарор қилдилар. Шу завод участка бошлиғи А. А. Тяхин, энергетик В. В. Касаткин, энергетик уста Ф. А. Леонов, электромонтер

П. В. Глушков, Ж. Т. Жанадиевлар бозор ичиндаги кабобхонада бир ўтириб... отамлашмоқчи бўлишди. Ҳамкасблар биринчи қадахни муваффақият учун кутаришди. Кейингисини саломатлик учун, учинчисини эса...

Бу орада милиция ходимлари келишиб, уфатларга жамоат жойида спиртли ичимликлар ичиш мумкин эмаслигини тушунтириб, тезда тарқалишларини талаб қилишди.

Шундан сўнг Леонов

«ўтирган урнимиз йўқолмасин» деб ҳамкасбларини ўз уйига таклиф этди.

Уфатлар «сахий» Леоновнинг таклифини рад этишмади.

Улар яна бир шиша ароқ олишиб, Леонов яна бир шиша ароқ олишиб, Леоновнинг уйида базми жамшид қизитган бир пайтда Жанадиев ва Тяхин ўртасида жанжал чиқади. Ҳатто улар муштлашишга борадилар. Хонада утирганларнинг «хай-хай»лашига қарама-қарши, улар орани очик қилиш учун ошхонага ўтишади.

Қўтилмаганда Тяхин стол устидан пичок олиб Жанадиевнинг кукрагига санчади. Жанадиев «тез ердан» етиб келгунча ҳаётдан рўз юмади.

Яқинда Учқудуқ шаҳар суди ушбу жиноят ишни куриб чиқди. Суд А. А. Тяхинни Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 97-моддаси 1 қисми билан айбдор деб топи ҳамда уни 13 йил озодликдан маҳрум этишга қарор қилди.

Бир тадбир шарафига уюштирилган зиёфат ана шундай фожиа билан якун топди.

Бир инсон умрига зомин, яна бир инсонни озодликдан маҳрум этишга сабабчи бўлган имтиҳон ювишининг аччиқ сабоғи унутилмаслиги керак.

Облоқул СУЛТОНОВ,
Учқудуқ туманларо прокурори

ВИДЕО ОСЯМИДА

ҚОРА БЕЛБОҒ (Чёрный пояс)

Жангари филм
Режиссёр — Чарлз Филлин Мур.
Ролларда — Дон «Аждар», Уилсон, Маттиас Хюз, Алан Блюменфилд.
85 минут. 1992 йил. «Конкорд».

Мазкур киноасар шу пайтгача кикбоксинг ҳақида суратга олинган филмлар орасида алоҳида ажралиб туради. Томошабин катта қизиқиш билан кузатадиган бу филмда бош қаҳрамон Дон «Аждар» Уилсон рок мусиқасининг машҳур юлдузи Жаннани ҳимоя қилиб, рақиблири устидан ғалаба қозонади...

МАКГАЙВЕР: АТЛАНТИДАННИНГ ҲОЙИ БЎЛГАН ҲАЗИНАЛАРИ

(Макгайвер: Потерянные сокровища Атлантиды)
Саргузашт филм
Режиссёр — Майкл Вежар
Ролларда — Ричард Дин Андерсон, Софи Уорд
92 минут. 1996 йил. «Тачстоун».

Видеомухлисларнинг кўпчилиги Индиана Жонс иштирокидаги филмларни зўр қизиқиш билан томоша қилишди. Режиссёр Майкл Вежарнинг бу филми ҳам ажойиб воқеалар ҳақида ҳикоя қилади, чунки унда ҳам томошабинни ўзига тортувчи қаҳрамон бор.

КАРАТЭЧИЛАР — БУЗҒУНЧИЛАР

(Каратисты — разрушители)
Ҳужжатли филм
«Н-БИ-СИ» гуруҳи. ТВ учун ишланган. 25 минут.

Филмда нафақат шарқона яккакураш жанглари балки спортчиларнинг турли хил нарсаларни чўнончи гишт, тахта ёхуд катта муз парчаси кабиларни син-

дириш усуллари ҳам курсатилган.

ЖЕК

(Джек)

Фантастик комедия
Режиссёр — Френсис Форд Коппола
Ролларда — Робин Уилямс, Дайан Лейн.
108 минут. 1996 йил. «Голливуд».

Асар қаҳрамони, яъни эндигина тугилган чақалоқ оддий одамларга нисбатан турт баравар тез усади. Натижада 10 ёшли Жек (Р. Уилямс) 40 ёшли эркакдек бўлиб қолади. Мана шу кескин узгаришлар асар қаҳрамонини кўплаб кулгили ва аянчли ҳодисаларнинг иштирокчиси, аниқроғи сабабчиси бўлишга мажбур этади.

КИЛИЧ ЖАРАНГИ

(Зен меч)

Афсонавий филм
Режиссёр — Ю. Манг Сан
Ролларда — Мишел Ренк, Синтия Кхан.

85 минут. 1994 йил. Хитой.
Хитойнинг қадимий тарихи билан боғлиқ ушбу филм қабилалар орасидаги кураш, бир диннинг иккинчиси ўрнини эгаллаши кабилар ҳақида.

Киноасарни томоша қилар экансиз, ундаги тарихий сахналар, турли афсунгарликлар, қўл жанги санъати ва бошқа кўплаб қизиқарли лавҳалар сизни узига жалб этади.

Видеотасмаларга ёзилган янги филмлар билан қизиқувчилар қўлидаги телефонларга кўнгироқ қилишлари мумкин: 77-13-44, 77-67-12.

Оланда гап кўп

ШИМПАНЗЕ ПИТ ОГОХЛАНТИРАДИ...

Лондондаги Сафари-паркда Пит лақабли 26 яшар маймун яшайди. Мана бир неча йилдирки, у ашаддий кашанда бўлиб қолган. Ушундан туристлардан бири унинг қафасига бир қўти сигарета ва гургут ташлаганди. Ушундан бери тутатгиси келиб қолса, Пит қафасни бошига кўтариб шунақанги туполон қиладики, сигарета беришмагунча тинчимайди.

От қадим замонлардан бери инсонга хизмат қилиб келади. Илмий маълумотларга қара, отлар миллоддан тахминан уч минг йил бурун қулга ургатилган. Отларнинг дунёда икки юздан ортқ зоти мавжуд бўлиб, шундан элликтаси мамлакатимизда бор.

Инсоннинг йулдоши от ҳақида отаболларимиз мақоллар ва ривоятлар тўқиган. Уларда отнинг инсон ҳаётидаги бекиёс аҳамияти, унинг узига хос хислатлари ва фазилатлари кўрсатилади, отни танлашда ва олди-сотида нимага эътибор бериш ўқитилади. Жониворни доимо авайлаб-асраш, яхшилаб боқиш, даволаб туриш таъкидланади ва шулар юзасидан тегишли маслаҳатлар ҳам берилади: «От йигитнинг қаноти», «Эрта тур отангни кўр, отангдан сўнг отингни кўр», «Оти бирининг жони бир», «Отинг борида эл тани, отинг борида йул тани» каби ҳикматлар мавжуд.

Ўзбек халқ фольклорининг аjoyиб дурдоналари бўлмиш «Алломиш», «Гуруғли», «Интизор» каби дostonларда ҳам отга сифатлар берилиб, мадҳ этилган.

Исломнинг муқаддас ҳадисларида шундай таъкидланади: «Отнинг ёлларига қиёмат кунига яхшилик боғлаб қўйилгандир. От уч хил иш учундир. Бири савоб, бири парда, бири гуноҳдир. Савоблиси шундаки, киши уни тангри йулида утлоқда ёки уйда боқса, унга савоб ёзилур. Утлаши учун уни яйловга боғлаб қўйса, арқони етган жойга савоб ёғилаверади. Бордию, арқони узиб, бир-икки давом кетиб қолса, йулдаги изи ва ахлати учун ҳам савоб ёғилаверади. Агар қочиб бориб бирон дарёдан сув ичса, бунга ҳам савоб ёзилади. Бойиш ва эринмаслик учун уни парвариш қилиш ва миннати тангрининг ҳаққини унутмаган бўлса, унга шу от дузахдан парда бўлади. Агар киши уловини фахр ва рийъ учун ҳамда мўминларга қарши ҳаракат учун боқса, бу билан унга гуноҳ ёғилади».

XI аср адабий дурдоналаридан бири бўлмиш Кайковус «Қобуснома»сининг 23-боби «Қоҳарнай (от) сотиб олиш ҳақида» деб номланиб, у ерда қуйидагилар ёзилган: «Эй фарзанд, от олишни истасан ҳушёр бўл, хато қилиб қўймагинки, от билан одамнинг зоти бир хил бўлур. Доғишма-ндлар дебдиларки, дунё одам билан барподир, одамлар хайвонлар билан барподир. Хайвонот оламининг яхшиси отдир, уни азиз тутуш

кадхудоликдандир ҳамда мурувватдандир. Отнинг либосини яхши тут, токи отда либосни яхши тутгайлар, деган мақол бор».

Марказий Осиё республикалари халқлари учқур отлари билан азалдан машҳур бўлган. Жанубий Туркистонда ахалтақа, Ғарбий Турканистонда ёвмут, Жанубий Тожикистон тоғларида лоқай, Шимолий Ғарбий Тожикистон (Хужанд вилояти), Ўзбекистон, Қорақалпоғистонда қорабайир, лоқай, араби зотлар кенг тарқалган. Қадимдан ўзбеклар асосан қорабайир, лоқай ва баъзан араби зотли отларни урчиштирган. Қорабайир зотли отлар Зарафшон ҳавзаси, Фарғона водийси, Тошкент воҳиссида энг кўп тарқалган. Қорабайир зотли отлар маҳаллий зотнинг туркман, араб ва мўғул зотлари билан қатишувида келиб чиққан. Ўзбеклар бу зотни урчишиб, унинг ўзбек, миёнқабла, ургут зотларини ҳам

сиз ўтмаган, кўпқари чопаетган отлар зотли отлардан махсус урчирилган, тойқоқлар ёшлигидан парвариш қилинган. Отларга олдин ёшроқ болалар миндириб ургатилган, нихоят вояга етгач миннати кўникириб, сўнгра чавандоз минган. От совутиб турилган, беҳуда миниб чопилмаган. Дастлаб давранинг четларидан чопиб, пиштилгандан сўнг, от тудага киритилган ва кўпқарида иштирок этган.

Кўпқари ҳақидаги хабар бир ҳафта, ун кун олдин етказилган. Узоқ-узоқлардан таклиф этилган чавандозлар кўпқарига бир кун олдин келиб қўноқ олишган, отларга ҳам дам берилган. отларга кўп ем ва сув берилмаган. Келгуси кун ош ейилиб, хатна маросими ўтказилган, отлиқлар кўпқари бўладиган жойга жунашган. Бу жой учун узун ва кенг қирлар танланган. Бу кўпқарида икки юз, уч юз ва ундан ҳам кўп отлар бўлган. Чавандозлар уз уруғ ва қариндошлари билан маълум жойда туда-туд бўлиб уйинни кузатиб туришган.

Ҳар бир қишлоқда кўпқарида раҳбарлик қиладиган бақовулбоши бўлган. Одатда қишлоқ оқсоқоли ёки энг ҳурматли киши бақовулбошилик қилган. Бақовулбошига иккита бақовул ёрдамчиси бўлган.

Одатда отлар ва чавандозларни кўпқарига кириш олдида қизитиш учун қоқма уйини уюштирилган. Уртага навбат билан 2-3 та улоқ ташланган. Улоқ олти-саккиз ойлик ёки бир ёшгача бўлган эчки боласи ҳисобланган. Чавандозлар улоқни тудадан олиб қишлоққа интилишган. Улоқни тудадан олиб чиққан чавандоз шу улоқни олган. Баъзан улоқ чавандозлар орасида бўлиниб ҳам кетган. Қоқма 1,5-2 соат давом этиб, соврин берилмаган. Қоқма тугаб, отлар совутилган, асосий уйин — кўпқари бошланган.

Кўпқарида тўй эгаси узининг иқтисодий аҳволига қараб 6-8 ойликдан то бир ёшгача бўлган улоқлар, баъзан 6-8 ойлик ҳуқиз ҳам ташланган.

Дастлаб бақовулбоши совринларни эълон қилгач, сўнгра голиб чавандозларга навбатма-навбат тарқатган, бақовуллар эса чавандозлар уртасига улоқни ташлаб, кўпқарининг бошини назорат қилиб туришган. Голиб чавандозларга соврин сифатида қорамол, кийим-бош, гилам, пул ва бошқа қимматбаҳо буюмлар берилган.

Улоқ учун баҳсда абжир, бақувват от минган чавандозларни унинг дўстлари, қариндош-уруғлари кузатиб, рақиблардан ҳимоя қилиб, мадад бериб боришган.

Баъзан кўпқарида низо, жанжаллар келиб чиқса оқсоқоллар яраштиришган. Агар чавандоз улоқни тудадан олиб чиқиб кетиб, даврандан узоққа элиб ташласа, бақовулбоши уни ҳалол деб соврин берган. Чавандоз улоқ баҳсида қоида-ни бузса, ғирромлик қилиб улоқни олса, ҳалол эмас (ҳаром) деб соврин берилмаган.

Кўпқарини жон-дилидан севувчи кишилар чавандоз бўлмаса-да, от боқиб парвариш қилишган. Бу ҳолда ёки чавандоз кексаяиб қолса, ёш ва абжир чавандоз ёлланиб отни чопган. Бунда соврин от эгаси билан чавандоз ўртасида узаро келишилган ҳолда тақсимланган.

Кўпқарида чавандозларнинг махсус алоҳида кийимлари: телпаги, уст кийими, шими ва этиги бўлган. Чавандоз кўпқарида отни жуда авайлаб — асраган. Отнинг бошига урмаган, зарур бўлса, фақат тақимиға урган, овоз билан хитоб қилган, кучли тудага қўймаган. Вақти-вақти билан совутиб турган.

Кўпқарида улоқ танаси қайта-қайта ташланганда яроқсиз бўлиб қолса, голиб чавандозлар олишган. Даврага яна янги улоқ ташланган. Абжир чавандозлар 2-3 тадан зиёд совринлар олишган. Шунда отнинг машҳурлиги ошиб, қимматига қиммат қўйилаверган.

Эълон қилинган совринлар тамом бўлиши билан кўпқари тугаган. Чавандозлар отларини совутишиб, навбатдаги кўпқари қачон ва қайси қишлоқда бўлишини эшитиб, уруғдошлари билан ҳамкорликда тарқалишган.

Афсуски, халқимизнинг кўп асрлардан буён кўз қорачигидек асраб келган уйини — кўпқари ҳам мамлакат раҳбарларининг нотўғри сиёсати туфайли дарз кетди. 60-йилларнинг бошларида зотли отлар одамлардан зурлаб тортиб олинди, асоссиз равишда сўйиб юборилганди. Машҳур қорабайир, араб зотли отлар сони кескин камайиб кетди. Хатто раҳбариятнинг таъйиқи билан кўпқари таъқиқланди ҳам.

Мустақиллик шарофати билан миллий қадриятларимиз ҳамда эски урф-одатларимиз қаторида кўпқари ҳам қайта тикланди. Айниқса, Наврўз тантаналарида, ҳосил байрамларида кўпқарининг ўтказилиши жуда ҳам қувончлидир...

Менимча отларнинг йўқолиб кетётган зотларини урчиштириш ва сонини қўпайтириш керак. Бу ҳозирги шароитда ҳужаликлар, айниқса деҳқон-фермер ҳужаликлари учун фақат иқтисодий фойда келтиради.

Гулчехра ХУЖАНОВА,
Сурхондарё вилояти

ОТ — ИНСОННИНГ ЙЎЛДОШИ

етиштирилганлар.

...Халқимиз уғил туғилганда, уғилларининг суннат туйларида, баъзан уйлантирилганда элга ош бериб, тўй охирида кўпқари уюштирилган. Наврўз байрамида ҳам доимо кўпқари ташкил этилган. Кўпқарига чекка қишлоқлардан ҳам чавандозлар таклиф этилган. Отлари бўлмаган кишилар томошабин ёки чавандозга тарафдор сифатида иштирок этишган.

Ўзбекларда ўтмишда ҳар бир узи-га тўқ хонадонда битта, боёларида эса уч-тўрттадан зотдор от бўлган. От эгаси ўзи ёки махсус чавандозлар ёллашиб кўпқари чопишган. Кўпқарилар одатда кеч куз ва қиш ойларида уюштирилган. Кўпқарига тайёрланиш учун отлар эрта баҳордан бошлаб алоҳида режим шароитида боқилган. Улоқчи отни боқиб қандай тарбиялаш, парваришлаш, кўпқаридан сўнг совитишни махсус малакали киши («сайис») ёки от эгаси бажарган. Чавандозлик авлоддан-авлодга ўтган. Отлар иссиқ ва совуқдан сақланган, доимо боғлоқлик турган, оғир юк ортилмаган, ҳаттоки, бегона куздан асралган.

Ўтмишда тўй-томошалар кўпқари-

● Онажоним табият

ЗАМИНГА МУҲАББАТ

Ангрен туманининг Апартак қишлоғи аҳли Мирзомиддин Эрматовни яхши танишди. Кўнгли тоза, қалби кенг бу инсон табиятининг ашаддий шайдолиридан. Асли касби тракторчи бўлишга қарамасдан, ишдан қайтди дегунча табият кўйини ошмади. Қизғин шундаки, ҳатто қўриқхонада ишлайдиганлар ҳам тоғдаги жонзотларнинг ошиёнини Мирзомиддин акадек яхши билишмаса керак. Шикастланган ўсимлик, хайвон, жонзот борки, уларни гўё ўз фарзандига қарагандек меҳрибонлик билан парваришлайди. Баъзи ҳамқишлоқлари ҳатто калака қилишса-да, тоғдан шикастланган қўшларни, хайвонларни уйига келтириб, даволаб, озиклантираверади. Ҳатто ҳозирда у уйда ана шундай кичик қўриқхона ҳам ташкил қилган.

Нияти, табиятга зарар етказувчи кимсалар ҳам бизга саховат кўрсатётган заминнинг моҳиятини англашга ва уни пайхон қилмасдан кўз қорачигидек асрашга. Мирзомиддин ака кўча чангитиб юрадиган шўх, қулоқсиз болаларни-да ўз ишига қизиқтира бораёпти. Уйлаб қо-

Р.Алибеков сурати

ласан, атрофимиздаги онгсиз, забонсиз мавжудотлар ҳам инсоннинг меҳр тафтини дарҳол сезишади-я. Чунки тоғдаги кўпгина жонзотлар Мирзомиддин акадан деярли ҳайқишмайдиган бўлишган.

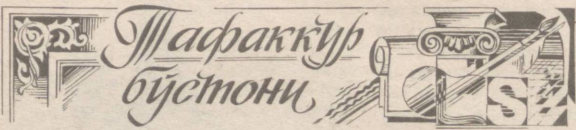
Йимонли одамнинг кўнглида ватанига, унинг ҳар бир қарч ерига муҳаббат бўлади, аслида. Зеро, Мирзомиддин аканинг ҳам табиятга бўлган меҳр-муҳаббати ана шу туйғудан шаклланган бўлса ажаб эмас.

Алижон САҒАРОВ

Оламда гап кўп

БОЛТА КЎТАРГАН АЁЛ

Эри билан тоққа дам олгани чиққан Клаудия Гаршхаммер хоним турмуш ўртоғига баҳайбат айиқ ҳужум қилганида шошиб қолмади. Аксинча, у палаткадан дарров болтани олиб чиқди-да, айиққа ташланди. Оғир жароҳатланган маймоқвой ўрмонга қочиб кетди ва уша ерда жон таслим қилди.

Буюк ватандошимиз аллома Беруний 973 йил, 4 сентябрда Хоразмнинг Кот (айрим манбаларда Қиёт) шаҳрига яқин жойда туғилган. Беруний олимнинг тахаллуси, исми Мухаммад, отасининг исми эса Аҳмад бўлган.

«Ёшлигимданок, — деб ҳикоя қилади Беруний, — табиятимда билим олишга иштиёқ кучли эди. ... юртимизга бир румлик келиб қолди. Мен унга ҳар хил донлар, уруғлар, мевалар ва бошқа нарсаларни келтириб, унинг тилида (яъни юнон тилида) бу нарсалар қандай аталишини сураб, ёзиб олардим». Беруний арабчадан ташқари, форс, сурёний, юнон-грек тилларини, ёши қирқ бешдан ошганда ҳинд фани ва маданиятини урганиш учун қадимги ҳинд тили — санскритни ўрганади.

Одамлар урганган, одатланган ва кўпчиликла маъқул бўлган нарсаларга (кур-қуруна) қаршилиқ курсатма.

Донишманд ва олимлар хулқларидан урнат олиш яхши хулқни тарбиялайди, ёмонини йуқ қилади.

Бузуқ ғиятли ва ёмон ахлоқли кишилар уртага кириб олиши билан иш тўғри бормайди.

Шубҳани аниқ ва номаълумни маълумга қувиш биз юрган йўлга муносиб эмас.

Тенглик ҳукм сурган жойда сотқин, алдамчи эҳтирослар, гам-гусса бўлмайди.

Кузатишларнинг ҳар хиллиги эмас, балки даврларнинг ҳар хиллиги аҳмоқлар асосланганидан фикрни рад этишга етарли далил ва энг кучли ёрдамчидир.

Билим — қайтариш ва такрорлаш мевасидир.

Эҳсон қилган кишининг миннати эҳсонни йўққа чиқаради.

Яхши билмаган нарсасига уринган киши шарманда бўлади.

Билмаганлигимиз сабабли билган нарсаларимизни айтмай қўйишимиз ҳам яхши эмас.

Доимо бир хил нарсаларга қарайбериш малоллик ва сабрсизликка олиб келади.

Юнон файласуфлари авом халқ учун эмас, балки юқори табақалар учун усул ва қоидалар ишлаб чиққанлар.

Душманлар ҳаммаша насабларга таъна қилиш, номусларни ерга уриш, турли уйдирма гаплар тарқатишга уринадилар. Дўстлар ва хайрихоҳлик қилувчилар ёмонни яхши қилиб курсатишга, ҳалал етатишга йўлни тўсишга, яхшиликларга нисбат беришга тириша-

дилар. Қуйдаги байтни айтган киши шу икки ғуруҳ сифатини таърифлаган:

Розилик кузи ҳеч бир айбни кўрмайди,
Норозилик кузи барча айбларни ошкор этади.

Сезувчи ва зарари тегмайдиган нарсаларга жабр ет-

Абу Райҳон БЕРУНИЙ

ҲИКМАТЛАР

қазийшдан лаззатланадиган ҳар бир кишидан Аллоҳ уч олажақ!

Ҳар бир инсоннинг қадриқиммати уз ишини қўйиб қилиб бажарганидир.

Фахрлиниш ҳақиқатда яхши хулқлар ва олий феълларда олдин кетиш, илму ҳикматни эгаллаш ва имконият борича мавжуд нопокликлардан тозаланишдир. Кимда шундай сифатлар бор бўлса, ҳукм унинг фойдасига ва кимда булар етishмаса, ҳукм унинг зарарига бўлади.

Халқлардан ҳеч бири ҳам никоҳдан ҳоли эмасдир. Никоҳ уз урғочисини қизганиш ва таллаш каб ёмон аҳволларга йулиқишдан сақлайди; ҳайвонларнинг бир-бирига қарши габзбини қузғатадиган сабабларни кесиб, ҳалокатга тушувдан қутқазади. Кимки ҳайвонларнинг жуфтланишини ва ҳар бир ҳайвон уз урғочисини қуриқлаб, бошқа ҳайвонларни йулатмаслигини ва ундан бегона ҳайвонлар ҳам умид узишини уйласса, ақл-идроксиз ҳайвонлардан тубан даражада қолишдан ор қилиб, зинодан сақланади ва никоҳни жуда ҳам лозим топади.

Ёлғончиликдан четланиб, ростгўйликка ёпишган кишини бошқа одам у ёқда турсин, ёлғончининг ўзи ҳам севиб мақ-

тайди. Ахир, «уз зарарингизга бўлса ҳам рост гапиринг», дейилган-ку.

Ёлғончилик кишини адолатдан юз уғиртиради; зулм, ёлғон, ғувоҳлик, омонатга хиёнат қилиш, бошқаларнинг мулкларини ҳийла билан бо-

сиб олиш, ўғрилиқ, дунё ва халқнинг бузилишига сабаб бўладиган бошқа ёмон хулқларни кишига яхши қилиб курсатади.

Бир шоир айтган:
«Ўзини қурбон қилиш — қурбонлиқнинг энг охири чегарасидир».

Бошқа бир шоир шундай деган:

«Эрталаб нонушасини қилиб, кечқурун шомлигини ичиб юрганни марди майдон дегилмайми. Марди майдон одам бўладики, эртаю кеч душманга зарару, дўстга фойда келтиради».

Абу ибн ал-Жаҳм эса шундай деган:

Яхши кишида мол-дунё бўлмаслиги ор саналмайди. Бироқ унда яхшиликка интилиш тухтаса, бу уят саналади.

Одамгарчилик (мурувват) кишининг ўзи, уруғ-аймоғи ва уз аҳволига таъсир этиш билан чекланади. Мардлар эса (футувват) ундан ҳам устун туриб, узидан ташқарига ҳам утади. Мурувватли мард киши узидан ва ўзиники эканлигига ҳеч ким тортишиб утирмайдиган нарсадан бошқасига эғалик қилмайди.

...Хўр кишиларнинг олийжаноблик хислатлари уларни хурликдан сақлайди ва пасткашликдан асрайди.

Бундайлар ўзининг баху-зурлигини илоҳи борица курсатишга ҳаракат қилиб, қийналганини яширади. Уларнинг аҳволини билмаганлар ҳатто уларни бой деб уйлашади. Чунки уларнинг сарф-харажатдаги бемалолчилигини, бадани, кийими тоза-озодлигини, худо берган ўз ризқига бошқаларни шерик қилганини қуриб, уни бой, деб уйлайди.

...Басрада бир киши бўлган экан. У ҳар куни уйдан чиқмоқчи бўлса, ўзининг энг

Алломанинг «Оқ кийинганлар ва қарматиллар тарихи», «Хоразмнинг машҳур кишилари», «Кўёш ҳаракатини аниқлаш йўллари», «Турар-жойлар орасидаги оралиқни белгилаш учун жойларнинг чегараларини аниқлаш» («Геодезия»), «Ҳиндистон», «Қимматбаҳо тошларни билиш ҳақида туплам» («Минерология»), «Қонуни Масъудий», «Сайдана» асарлари табиий ва ижтимоий фанларнинг турли соҳаларига бағишланган ҳамда қўплаб хорижий тилларга таржима қилиниб, нашр этилган.

Йирик ҳинд давлат арбоби Жаҳоҳарлаъл Неру «Ҳиндистоннинг кашф этилиши» асарида шундай ёзди: «Беруний ҳинд ва юнон фалсафасини бир-бирига солиштириб, буларда мавжуд бўлган умумийликни қуриб ҳайратда қолди. Берунийнинг китоби фактик материалларни қамраб олиши билан бирга, у уруш, талон-тарож, оммавий қиргинлар бўлишига қарамай, фан аҳллари ўз ишларини давом эттирганиликларини курсатиб беради».

Қуйида сиз Абу Райҳон Беруний ҳикматларидан ўқийсиз.

яхши кийимини кийиб, чопқир уловини миниб, одамлар ҳожатини чиқаришга уринар экан. Ундан нега бундай қилсан, деб сурашганда у шундай жавоб берибди:

«Мен куздан энг яхши шарбатларни ичиб лаззатланганман. Ҳатто (бу шарбатни) энг зур бастакорнинг торлари чертилган ажойиб дамларда ҳам инганман. Уларнинг овози дарахлардаги хушбӯвоз қушларнинг ажойиб нағмаларига ўхшаб кетган. Бироқ бу хурсандчилигимнинг ҳаммаси ҳеч қачон мен бирор кишига яхшилик қилиб, унинг дўстлар уртасида менга билдирилган миннатдорчилигидан олган хурсандчилигимга етмайди».

Шунинг учун мардлик (футувват) шод-хуррамлик, хайр-саховат, ифтихорлик, азиятдан тийилиш билан таърифланган.

Севишли нарсаларга машаққат билан, яхшиликка эса киши ўзи учун қадри бўлган нарсаларни бошқа бировга сарф қилиш билан эришилади. Шундай бўлгач, инсоннинг ҳисларидан иккитаси алоҳида аҳамият касб этади. Бу — эшитиш ва қуриш аъзоларики, иккаласи махсусотдан (ҳис билан линадаган нарсалар, яъни дунё) маъқулотта (ақл билан линадаган, қуринмас нарсалар) утишда бир нарвон вазифасини утайди...

Бани Рабаи қабилисидан бўлмиш шоир Аъшо шундай деган:

«Гўв қалбим қузим қурган, қулғим этишган нарсани билгувчининг икки ёнидадир».

Улуг бир қабилага мансуб бир киши Амир Исмоил Сомониёга мурожаат қилиб хат ёзибди. Шунда Исмоил унинг хатига шундай деб жавоб ёзибди:

— Аждодинг шухратига суяна, узингга ўзинг шухрат топ.

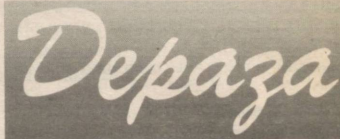
Бу тўғрида бир юнонлик айтган экан, кимда ким қариндошлари сабабли ўзига обрў, ақиллик ахтарса ва улган аждодлари билан мактанса, ўша кишининг ўзи улук ва аждодлари эса тирик саналади.

Бу куннинг тadbирини қуриб қўйгани сабабли эртанинг тadbирига эҳтиёжи қолмаган киши ақлқидир (яъни ул киши эртанинг тadbирини ҳам албатта қуражақ).

Оммага нисбатан подшоҳда факир бўлиб қолиш хавфи камроқ, ҳалокатга яқинлашиш хатари кўпроқ бўлади; албатта, у кам нарса (яъни фақирликдан қуриқш) қўпаймайди ва у кўп нарса (яъни ҳалокатга яқинлашиш хатари) йўқ бўлмайди.

Мен шундай шараф кийимларини қўлга кирита олдимки, уларнинг хотираси ва жозибаси, менинг қолдирган меросим каби келгуси замонлар ва насллар оқими орқали давом этажак.

А. ОТАБОВЕВ тайёрлади

ЛЕБЕДНИНГ ҚАНОТИ

Россия Федерациясида яна бир сиёсий уюшма юзага келди. «Россия демократик партияси», «Рус жамоалари конгресси», «Поклик ва Ватан» ҳаракати ҳамкорлигининг меваси сифатида юзага келган бу уюшма «Ҳақиқат ва тартиб учун» деб номланади. Томонларнинг таъкидлашларича, янги уюшма мамлакат Хавфсизлик Кенгашининг котиби генерал Лебедни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни бош вазифаси қилиб олади.

НАФАҚАХЎРЛАРГА ҲАМ ОСОНМАС

Россия Пенсия жамғармасининг нафақахўрлардан қарзи кейинги ойларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 10 триллион рублга етди. Нафақахўрларнинг бор-йўғи 21 фоизи август ойи учун нафақа пулларини олишган ҳолос. Мамлакат таркибига кирувчи 65 субъектда эса август нафақаси умуман туланмаган.

«ҲОНИМ»МИ ЁКИ «СЭР»?

Бангладеш ҳукумати бошлиғи Хасина Вазер хоним узиға «Бош вазир хоним» деб мурожаат этишларини тақиқлаб қўйди. У узиға ҳурмат билан «сэр» («жаноб» маъносидда) дейишларини истади. Ҳамма ҳайрон. Ахир бу суз фақат эркакларга нисбатан қўлланадида.

ЎҚУВЧИНИНГ ОВҚАТИ СИФАТЛИМИ?

Июл ойи ўрталарида Япониянинг Сакаи шаҳридаги мактаблардан бирининг ўқувчилари орасида «Оу-157» номли даҳшатли вирус билан заҳарланиш юз берган эди. Оқибатда, уч ўқувчи вафот этди, яна 27 нафари ҳамон касалхонада ётибди. Мактаб ошхоналаридаги сифатсиз овқатлар ушбу фожеага сабаб бўлган эди.

ТУЯ НАРКОМАФИЯГА АЪЗО

АҚШ Президенти ақинда имзолаган декретга биноан никотин наркотик модда деб эълон қилинди. Энди мактаблар яқинида тамаки маҳсулотларини реклама қилувчи плакатлар урнатиш, сигарета сотувчи дўкон ва автоматлар қуриш мумкин эмас. Ёшлар матбуотидаги сигарета рекламалари ҳам фақат оқ-қора тасвирда ва кичик ҳажмда бўлиши шарт қилиб қўйилди. Тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган компанияларга мамлакат ичкарисида утказиладиган спорт мусобақаларига ҳомийлик қилиш тақиқланди. Хуллас, яқин орада қора қузойнақ тақиб, лабига сигарета қистирган туя Жо (Кэмел) ва оқ шляпа кийган доворак қовбой (Малборо) АҚШ кучаларидан «бош олиб» кетишга мажбур бўладилар.

КЕЛИШГАН ЙИГИТ ГУЛЛИТ

Англиянинг «Челси» клуби ҳужумчиси ва менежер Рудд Гуллит мамлакат биринчилигида қатнашадиган футболчилар орасида энг келишгани деб тан олинди. Шу муносабат билан унга махсус соврин топширилди.

Хорижий матбуот хабарлари асосида тайёрланди

Олма бир қатор тажовузор бак-терияларга қирон келтиради, қон ҳаракатини маромга солади, мия ҳорғинлигини кетказди, паршон-хотирликка барҳам беради.

Наҳорга олма ейилса, аъзолар-даги ортиқча даҳмаза моддаларни ҳайдаб чиқаришга ёрдам беради. Олмали пархез ичбуруғ ва бошқа ичак шиллиқ пардасининг яллиғ-ланиши билан боғлиқ касалликлар-да фойда беради.

Муттасил равишда олма еб юра-диган кишилар никриз (подагра) хасталигига асло йулиқмайдилар.

Олма таркибида салмоқли миқ-дорда темир моддаси булганлиги

● Билиб қўйган яхши

ОЛМАНИНГ ШИФОБАХШ ХУСУСИЯТЛАРИ

учун у киши аъзоларида қон ҳосил бўлишига ёрдам беради, камқонлик касалидан қутилишда ҳам беқиёс фойдалидир.

Кундалик овқат таркибига 2 — 3 дона олма киритиладиган бўлса, ша-моллаш билан боғлиқ касалликлар-га чалиниш эҳтимоли уч мартага ка-маяди, хафақонлик хасталигининг олти мартага камайишига олиб ке-лади.

Янги олма, шунингдек олмали чой овқатнинг ҳазм бўлишини ях-шилади, йўтални камайтиради, мафосил, сийдик йўлидаги тошни туширишда, бедармонликда фойдаси катта.

Нордон таъмли олмалар диабет ҳамда семириб кетишга йўл қўймайдиган манба бўлса, чучук олмалар юрак-қон томир касаллик-ларига даво қилади.

Уйқу олдидан олма истеъмол қи-линадиган бўлса, уйқуни хотиржам, тинч қилади.

ОИЛА

35 ёшда

Ўлғизман, касбим «озик-овқат товаршуноси», савдо соҳасида ишлайман. Миллатим ўзбек, Фарғона вилоятиданман. Ҳозир Тошкентда яшайман, мақсадим покиза, оққўнғил, беғубор қиз ёки аёл билан танишиб оила ку-риш. Ҳозирда мени Фарғона ви-лоятида шахсий уй-жойим, ўзим сотиб олган енгил машинам бор. Бўйим 175 см, бўш пайтимда му-зика эшитиб, газета ўқишни ёки ўз машинамда манзарали жойларни томоша қилишни ёқ-тираман. Хатларингизни кутаман.

«Оила-460».

● Фойдали маслаҳатлар

СОДДА МУОЛАЖАЛАР

Тумов хуруж қилаётганини сезиб қолсангиз, бир бош пивё ёки са-римсоқни қирқиб тез-тез искаб тулинг. Шунда дарднинг зўрайишига имкон бермайсиз.

Тумов сурункали тус олганда мармаракнинг сувли дамламасини бу-рун бушлиғига юборишнинг дарддан фориғ бўлишда фойдаси катта.

Ҳиқичоқ тутганда қуйидаги содда амалдан фойдаланиш мумкин. Оғизга бир булак қанд солиб, уни кам-камдан сулак билан ютиб туриш керак.

Ҳиқичоқ тута бошлаган заҳотиёқ одам чуқур нафас олиб, маълум муддат уни чиқармай туриши керак. Бир неча култур совуқ сув ичиб юбориш ҳам фойда беради.

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Муҳтарам Рустам САИДОВИЧ!

13 сентябр — таваллуд топган кунингиз билан қизгин муборакбод этамиз.

Сиз элимизга маърифат зиёсини тарқатишда кўп йил-лардан бери самарали меҳнат қилиб келмоқдасиз. Жамоа-миз Сиздек камтарин ва меҳрибон дўст тadbиркор ва жон-куяр раҳбар билан бениҳоя фахрланади.

Сизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, оилангизга тинчлик-фаровонлик тилаб.

Республика «Матбуот тарқатиш уюшмаси» ассоциацияси ва «Оила ва жамият» газетаси жамоалари

Ҳурматли Сафаргул келиной!

Сизни муборак 40 ёшингиз билан чин дилдан қутлаймиз. Фарзандларингиз бах-тига акамиз билан қўша қариб, узоқ умр куриб, сиҳат-саломат юришингизни Оллоҳдан тилаб қолувчи дўстларингиз номидан

Иброҳим

Азиз опаҷонимиз МОҲИДИЛ!

Биз сизни таваллуд айёмингиз билан чин юракдан таб-риклаймиз. Сизга узоқ умр, тан сиҳатлик ва оилангизга бахт-саодат тилаймиз. Бахтимизга доимо соғ булинг.

Умр йўлдошингиз Ботиржон ва укангиз Нодирбек.

Ғулистон шахрича

ҚУТПИНИСА ОПА!

Қутлуг 60 ёшингиз муборак бўлсин. Оллоҳ умр берсин, қал-бингиз нурга тўлсин, доим саломат бўлинг, узоқ-умр кўринг. Матлуба синглингиз оиласи билан.

«Ўзбекдавцирк»и
Т.Эгамбердиев номли Тошдавциркида
(Хадра майдони)

1996 йил 20 сентябрдан 20 октябргача

КАТТА ЦИРК

ТОМОШАЛАРИ

Цирк санъатининг барча жанрларидан иборат 2 бўлимли ранг-баранг дастурли томошалада:

акробатлар, жонглёрлар, гимнастлар, эк-вилибристлар, масхарабозлар ва бошқалар. Шунингдек, ўргатилган ҳайвонлар иштирок этади.

Томошалар жума куни соат 18.00, шанба ва якшанба кунлари соат 12.00 ва 15.00 да бошланади.

Билетлар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Касса соат 10.00 да—18.00гача ишлайди.

Тел: 44-35-91, 44-29-04.

ЭЪЛОН

Республика «Матбуот тарқатиш уюшмаси» номли ассоциация эски газеталар таҳламла-рини арзонлаштирилган нархда сотади.

Хоҳловчилар қуйидаги манзилга мурожаат этишлари мумкин:

Амир Темур кучаси, 1-тор куча, 2-уй
(мўлжал Олой бозори)

МАДБИРОҚЛАР, ҚОРҲОНА,
ТАЖИКОТ ВА ҚИРМАЛАР
БАҲИМЛАРИ, ҚОҶҚАРОЛАР ДУҚҚАЖИТА!

«Оила ва жамият» газетаси кўп нусхада, бутун республика бўйлаб тарқатиладиган мухлисларга бой оилавий ҳафталик газетадир. Шунинг учун сиз реклама, эълон ва билдирувларингизни «Оила ва жамият»да чоп эттирсангиз, тезда ишингиз юришиб, узингизга ишончли шерик ва ҳамкорлар топишингиз мумкин.

Биздаги нархлар сиз уйлагандан ҳам анча арзон.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кучаси, 32-уй, 6-қават, 605 ва 609-хоналар ёки Амир Темур кучаси, 1-тор куча, 2-уй «Матбуот тарқатиш уюшмаси» ассоциацияси биносидан (мўлжал Олой бозори).

Телефонлар: 36-56-52; 34-86-91.

СИЗ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Тахририятни муштарийлар билан боғлаб турадиган асосий восита улардан келадиган хатлар ва бўладиган кўнгиноқлардир. Қолаверса, муштарийларнинг хатлари, хабарлари салмоғига қараб ижодий меҳнатимиз самарасини кўришимиз мумкин.

Ҳафталигимиз июн, июл, август ойлари мобайнида ҳам ўз ўқувчиларини турли хил мавзулардаги мақолалар, хабарлардан баҳраманд этиб келди. Тахририят йилнинг бу чорагидан «Ойдин туйғулар», «Фикр», «Меҳрибонлик уйи»дан хатлар» дея номланган янги рукнларда муштарийларга ижтимоий ҳаётимиздаги энг долзарб муаммолар ҳақида мунозарали мақолалар, шунингдек, «Видео оламида» номли янги рукн остида энг сара видеоасарлар ҳақидаги қизиқарли маълумотларни бериб бораёпти.

Мирзамир Мирзашарипов, Баҳриддин Тургунов, Мирзаали Акбаров ва бошқа бир қанча муштарийлар, жамоатчи мухбирларнинг хат-хабарларидан газета саҳифаларида фойдаланилди.

Бизга мактуб йуллаган барча газетхонларга раҳмат айтиб, одатдагидай, бўлимлар буйича тақсимланган хатлар жадвалини эътиборингизга ҳавола эта-миз:

Ижтимоий-сиёсий бўлимга — 60 та

Илмий-оммабоп — 58 та

Оила — 57 та

Адабиёт — 35 та

Шикоят ва аризалар — 9 та

Расмий хатлар — 5 та

ХАТЛАР БЎЛИМИ

Сўнгги устун

КЕЧИККАН ТАҚИҚ

Буюк Британиянинг Денблейн шаҳрилик Томас Хамилтон «Тугма қотиллар» филмини кўргач, узини киноасар қаҳрамонларининг ўрнига қўйиб кўрмоқчи бўлди. Автомат билан қуролланган Томас эрталаб мактаб спорт залига кириб келди ва волейбол уйнаётган ўқувчиларни ўққа тутди. 16 ўқувчи ва жисмоний тарбия ўқитувчиси қонхур қотил қўлида ҳалок бўлишди. Шундан сўнг ушбу филм Буюк Британияда ва яна 14 мамлакатда прокатдан олиб ташланиб, уни кўрсатиш тақиқланди.

КУТИДАГИ КЎЗЛАР

Испаниянинг Лорка шаҳридаги истироҳат боғида ўйнаб юрган ўн икки яшар қизча қоғоз қўти топиб олди. Унинг ичида ўтиздан ортиқ одам қўзи бор экан. Ҳозирда полиция бу кўзларнинг «эгаси»ни изламоқда.

ФОЛИБЛАР

Парижда ўтказилган марафон масофасига югуриш мусобақасида голиб чиққан йигитга 1750 доллар мукофот пули берилди. Лекин кейин маълум бўлишча, масофанинг тенг ярмини унинг эгизак укаси югуриб ўтган экан. «Шумлик»лари иш бермаган эгизаклар мукофотни қайтариб беришга мажбур бўлишди.

ОЛТИ ЁШЛИ ВЕРТОЛЁТЧИ

6 яшар Мариони отаси тез-тез шахсий вертолётда сайр қилдириб турар, баъзан штурвални ушлашга ҳам руҳсат беради. Яқинда отаси вертолётни қаровсиз қолдирганидан фойдаланган Марио кабинага кириб олди ва уни ҳавога кўтарди. Болакай эсон-омон 52 километр нарига бориб қўнди.

«МУЪЖИЗАКОР» ДОРИ

Мексиканинг Оахака шаҳрилик доктор Луис Матезанга турли ўтуланлардан суяқ дори тайёрлади. У ўз ихтиросини «соч тукилишининг олдини оладиган энг зур дори», деб эълон қилди. Бу муъжизакор дорининг харидори докторнинг ўзи кутганидан ҳам қупайиб кетди. Матезанга дорининг бир туркумини пуллаб шаҳардан «қўён» бўлди. Суяқликини сочиға суртганларнинг сочи эса буткул тукилиб кетди.

ТИНИБ-ТИНЧИМАС ЧОЛЛАР

Перулик Филипе Мейха исмли чол яқинда 126 ёшга кирди. У туғилган куни арафасида хотинидан ажойиб совға олди. Хотини кўчқордек ўғил туғиб берди. Чолнинг оғзи қўлоғида, ҳали шу ўғлининг никоқ туйларини кўриш ниятида эканлигини айтмоқда.

Кичкина конвертни жўнатиш учун тамаки дўконига кириб қиммати 150 лирли почта маркасини сурайман. Сотувчи қўтиларни узоқ титкилаб, менга 90 лирли юбилей маркасини ва қиймати 30 лирдан иккита оддий маркани тақдим этади, бу билан у менга масала ечишни ўргатмоқчи бўлади, шекилли. Хуллас, икковлашиб учта маркани шапалоқдай конвертга жойлаштирмоқчи бўламиз, бироқ афсуски, ҳаракатимиз беҳуда: маркалардан бири сиймайди — конвертга ёзилган адресни беркитиб қўядиган. Бизнинг почта тизимимизнинг камчилиги чиқарган конвертларига фақат адрес сийгади, холос.

Мен сотувчига қўюлгани учун миннатдорчилик билдириб, бошқа дўконга бош суқаман. Дўкондор хотини билан маслаҳатлашиб олиб, 80 лирли битта ва 20 лирли учта ҳамда 10 лирни тагин битта марка олишимни, ҳаммасини қўшсам 150 лир, бўлишини айтади. Афтим буришиб кетганини сездирмаслик учун зўраки тиржайиб хайрлашаман. Шу алпозда бир соат шаҳар марказидаги дўконларда изғийман. Менга тақдим қилинган энг қўлай иккита марка бўлди, қиймати 150 лир экан, бироқ биттасининг ҳажми тўғри келмади — чойшабдай. Ниҳоят уйлаб топдим: ишлатиладиган супрадай катта сариқ конверт топаманда, унинг ичига мушукнинг қўлоғидай мактубимни солиб жўнатаман, деган қа-

дорга келдим.

Аммо марка излаб кунни чошгоҳ қилганимга ачиниб, энди телефон орқали яна бир қидириб курайчи, дедим. Биласизми, энг қизиқ маълумотни мен маркаларни сақлаш бўлиmidан олдим. Маълум бўлишча, 150 лирли марка ҳали муомалага чиқмаган экан, римдан яқин ўртада жўнатилиши қўтилаётган экан. 150 лирли юбилей маркаси бор экан, бироқ уларни филалтелист — ишқибозлар бир зумда талаб кетишибди, У ҳолда нега дўконларни 100 лирли маркалар билан таъминлаб

Лука ГАЛДОНИ

БОШҚОТИРМА

Ҳажвий ҳикоя

қўймагансизлар, деб сурайман, 100 лирли ва 50 лирли маркалар билан тирикчилик қилса бўлади-ку, десам, юз лир маркани биз махсус буюртма хатлар учун берамиз, чунки уларни жўнатиш 400 лир туради. Ахир биз одамларга буюртма хатлар учун 50 лирли саккизта марка ёки ўн иккита 30 лирли ва битта 40 лирли марка тармаштиришга мажбур қиллолмаймиз-ку, дейишди. Нахотки 400 лирли марка бўлмаса, десам, йўқ, энди тайёрлашяпти, яқин-орада Римдан жўнатишса керак, дейишди.

Почта ҳақини оддий хат учун 150 лирга, буюртма хатлар учун

400 лиргача ошириш ҳақида қарор чиққанига бир йил бўлди: янги маркалар чиқаришга бу вақт каммиди. Бироқ шошилишга ҳожат борми, ахир, италянлар хат жўната туриб марка билан боғлиқ ҳар хил масала ечишлардан завқланишди-да. Бу машғулот бошқотирмадай қизиқарли. Ҳар қалай, улар энди конвертга аввал маркани тармаштириб, кейин адресни ёзиши лозимлигини билиб олишди.

Бундайин дохийлар бизнинг мамлакатда сероб. Мисол учун, ҳозир танга пулни топиб бўлсиз. Уни тугма ясовчилар йиғиб олишган. Телефон жетонлари ҳам йўқолди, улар майда пул ўрнида ишлатилади. 100 лирли маркалар эса дўконларда сотилмайди, чунки уларни катта австрада йўллари бўйидаги ошонларнинг хужайнлари сотиб олиб қўйишган — уларни елим халталарига қўшиб қайтим ўрнида беришди.

Эртами-кечми, барибир, бир кун 150 ва 400 лирли маркалар тамаки дўконларига ҳам келади. Бироқ у пайтда хатни жўнатиш қиймати 200 ва 400 лирга ошишини унутиб қўймаслик керак. Турли ранг ва шакллардаги маркалар билан бошқотирма уйнаш-масала ечиш имконияти биз учун келажақда ҳам қафиллаб қўйилгани тайин. Агар почта маркалари билан боғлиқ муаммо жуда чигаллашиб кетса, хафа бўлиб сиқилишга ҳожат йўқ. Бизда яна конфетлар ҳам бор: уларнинг қоғози билан истаганча конвертларни елимлаш мумкин.

О.Аҳмад таржимаси

Оламда гап юқи

«ТИШИМ ҚАНИ?»

Бразилия пойтахтида истиқомат қилувчи 93 ёшли чол 13 яшар хотинини ўлдириб қўйди. Ёш хотиннинг ҳазиллашиб эрининг қоплама тишини яшириб қўйгани фожеага сабаб бўлди.

Муассисларимиз:

Ўзбекистон
Республикаси
Хотин-қизлар
қўмитаси, Болалар
жамғармаси ва
«Соғлом авлод
учун» Халқаро
хайрия жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:
Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:
Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш
уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Матбуотчилар
кўчаси, 32-уй.

Телефон: 36-56-52, 34-86-91
Алижон САҒАРОВ
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-0520 21597 нусхада чоп
этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.